

Kazatel: Josef Hurta

Čtení: Ezechiel 36, 22 – 32

Text: J 3, 1 – 7

Mezi farizeji byl člověk jménem Nikodém, člen židovské rady. Ten přišel ke Ježíšovi v noci a řekl mu: "Mistře, víme, že jsi učitel, který přišel od Boha. Neboť nikdo nemůže činit ta znamení, která činíš ty, není-li Bůh s ním." Ježíš mu odpověděl: "Amen, amen, pravím tobě, nenarodí-li se kdo znovu, nemůže spatřit království Boží." Nikodém mu řekl: "Jak se může člověk narodit, když už je starý? Nemůže přece vstoupit do těla své matky a podruhé se narodit." Ježíš odpověděl: "Amen, amen, pravím tobě, nenarodí-li se kdo z vody a z Ducha, nemůže vejít do království Božího. Co se narodilo z těla, je tělo, co se narodilo z Ducha, je duch. Nediv se, že jsem ti řekl: Musíte se narodit znovu."

Občas v životě zakoušíme chvíle a události, o kterých si říkáme, že se raději stát neměly. Zvláště ty okamžiky, v nichž jsme se nějak špatně rozhodli, udělali chybu, zazmatkovali a pak neseme následky. Rozhodnutí, která byla špatná a která bychom z dnešního pohledu udělali možná jinak. A říkáme si: Kdyby tak bylo možné vrátit život zpátky a napravit, co jsme v něm pokazili! Třeba jsem někomu ublížil tím, že jsem řekl nevhodné slovo, které už nejde vzít zpět. Nebo jsem naletěl nějakému podvodníkovi. Nebo jsem šlápnul vedle ve výběru životního partnera. Určité věci jsem neviděl nebo nechtěl vidět. V něčem jsem zašel příliš daleko, pak se mi to vymklo z rukou a už jsem nemohl běh událostí ovlivňovat. Kdybych se tenkrát rozhodl jinak, mohl jsem být dnes na tom lépe. Kdybych se víc učil, kdybych byl pilnější, kdybych si nezahlával s pokušením, kdybych nepodcenil varování přátel, kdybych tenkrát věděl, co vím dnes... Těch „kdyby“ můžeme najít spoustu. Ale jaký mají smysl, když to, co se stalo, nemůže se „odestát“. Nelze vrátit život zpátky. Nelze prožít život znovu. Mládí je pryč, druhá šance není. Když už je člověk starý, nemůže se znovu narodit. Nemůže přece vstoupit do těla své matky a podruhé se narodit. To přece není možné. To dobře víme.

Věděl to i Nikodém, člen židovské rady. Ježíš mu ale řekl: "Amen, amen, pravím tobě, nenarodí-li se kdo znovu, nemůže spatřit království Boží." Jak to Ježíš myslí? Když tak nad tím přemýšlím, tak má vlastně Ježíš pravdu. Lidi, takoví jací jsou, se prostě do Božího království nehodí. To by se museli opravdu narodit jako úplně jiní lidé, to by museli začít žít jinak a lépe. Ano, my bychom rádi měli tu možnost znova se narodit a neopakovat své chyby. Problém je v tom, že to přece nejde. Není to reálné. V praktickém životě to není možné. „Jak se může člověk narodit, když už je starý?“ říká za nás všechny Nikodém, a dotáhne tu myšlenku až do absurdního konce: „Nemůže přece vstoupit do těla své matky a podruhé se narodit." To nejde.

Ježíš to samozřejmě ví. On také nemluví o novém fyzickém narození. Když říká: Musíte se narodit znovu, tak tím nemyslí, že bychom mohli nějak posunout svůj život zpátky, jako když každoročně posunujeme hodiny sem nebo tam. Jsou věci, které vrátit nelze. Tak si to možná představoval Nikodém. Že by existovala šance restartovat a znovu prožít svůj život. Ale to opravdu není možné. Život máme každý jen jeden. Bible neučí o žádném převtělování. Nenajdeme v ní východní nauky o tom, že by člověk měl devět životů jak kočka nebo neomezeně jako hráči počítačových her. Tělo, které se jednou narodilo, už se nemůže narodit podruhé. A přesto Ježíš říká: Musíte se narodit znovu. Co to tedy znamená?

Ježíš to Nikodémovi vysvětluje takto: "Amen, amen, pravím tobě, nenarodí-li se kdo z vody a z Ducha, nemůže vejít do království Božího. Co se narodilo z těla, je tělo, co se narodilo z Ducha, je duch. Nediv se, že jsem ti řekl: Musíte se narodit znovu." Jinými slovy, aby se člověk stal občanem Božího království, tedy křesťanem, k tomu nestačí fyzické narození na svět. Z těla se narodí jen tělo, říká Ježíš. Do duchovního světa je třeba se i duchovně narodit. A to z vody a z Ducha. Voda je tu přirozeně symbolem – a to symbolem svátosti křtu. Křest je vyznáním, že jsem vytažený z vody, tedy zachráněný, spasený a přijímám pro sebe Boží milost a dostávám dar nového života. K tomu novému životu se ovšem nerodíme z vůle rodičů, a to ani těch, kteří své děti přinášejí ke křtu. Rodíme se z Boží vůle, tedy z Ducha svatého a můžeme si tedy říkat Boží děti.

Co to je ten život, zrozený z Ducha svatého? Stručně biblicky řečeno, je to život v Božím království. Dobře, ale to je pro nás stejně nesrozumitelné, jako pojem znovuzrození. Co to je to Boží království? Přeloženo do současné terminologie, je to takový život, který respektuje Boží příkázání. Vstoupit do Božího království tedy znamená začít se chovat jako jeho občan, začít respektovat Boží zákony. Jinými slovy, řídit se původním manuálem k životu, který vydal stvořitel a dárce života, Bůh. To je ta Boží kralování v praxi. Bůh vládne tomuto světu stále, ne až jednou v budoucnu. Boží království je mezi vámi, říká Ježíš. Ale na světě jsou jak Boží dvořané a sluhové, tak i Boží nepřátelé. Je to prostě promíchané. Nelze říci Boží

království je jen tady nebo jen tam. Ono je všude, kde se najdou lidé poslouchající Pána Boha. Ježíš ale říká, že toho jsou schopni pouze lidé znovuzrození. „Nenarodí-li se kdo znovu, nemůže spatřit království Boží.“ Ne že nesmí, ale prostě nemůže. Není schopen. Nedaří se mu to. Musel by se jedinečně znovuzrodit.

Takže ještě jednou: Co to je ten nový život, k němuž je potřeba se podruhé narodit? Slyšel jsem kdysi vyprávění jedné mladé ženy, která onemocněla rakovinou. Nezvratná diagnóza, která obrátí život naruby. Taková věc člověka zpravidla zdeptá. Konec iluzí, konec života, konec všeho. Ale u té dívky jakoby to neplatilo. Jakoby měla ještě jiný zdroj či smysl života. Vyzařoval z ní zvláštní pokoj a naděje. Ani ne tak naděje na uzdravení, jako spíše naděje na setkání s Pánem, pokoj v srdci, a vyznání, že ať se stane cokoli, Boží láska a Boží milost je se mnou. Co to je za zvláštní divný životní postoj? Ta na smrt nemocná dívka jedná, mluví, myslí a chová se, jakoby ztráta zdraví, utrpení a blížící se smrt, jakoby to pro ni nebyla životní prohra. Jakoby se stále ještě na něco těšila. Jakoby měla ještě něco v záloze. Zvláštní život, který vítězí nad utrpením, bolestí a blížícím se zánikem. Kde to ta dívka vzala? Odkud to má? ... Té dívce během léčby museli amputovat nohu. A ona se před operací loučila se svou nohou a napsala na ni: „Setkáme se v nebi“. Těšila se z toho, že její noha ji předešla do nebe a tam na ni čeká. Doslova řekla, že je „jednou nohou v nebi“. A ona skutečně žije život, který je jednou nohou v nebi. Žije už zde tou radostí, která vládne v Božím království. Žije novým životem. A Ježíš nás učí: Tak jako se rodíme k tělesnému životu, který je všelijak chatrný a postupně čím dál víc chátrá a pomíjí a spěje k zániku, tak je třeba se včas narodit k tomu novému, duchovnímu životu, který nepomíjí, ale roste, rozmáhá se a spěje k plnosti.

Co z toho plyne pro nás? Že tu existuje možnost netrápit nad svou minulostí, nad svými chybami a prohrami a nesnažit se vrátit to, co vrátit nejde. Obrazně a biblicky řečeno, je neúčinné snažit se látat starý šat novými záplatami. Lepší je přijmout darem zcela nový postoj k životu, doslova nový druh života. Jsou životní etapy, kdy je nesmírně těžké tomu uvěřit. Ale moc Božího Ducha je reálná. Duch svatý byl dán, aby právě to s námi činil.

Připomeňme si, že narození je děj, při kterém je dítě rozeno, ne že rodí samo sebe. Proto Ježíš mluví o novém narození, aby vyjádřil, že nejde o něco, co by člověk udělal sám se sebou díky svým vlastním schopnostem a své pevné vůli. Člověk nemůže sám sebe narodit znovu. To činí s námi Bůh. A pak můžeme leda žasnout nad Boží milostí, a s vděčností Boha chválit a oslavovat jej a radovat se, protože Bůh nám k tomu dává důvod. Na nás je, abychom jeho dar duchovního života neodmítli, ale přijali za svůj.

A tady musí mé kázání skončit, protože víc k tomu říci nelze. Nejde tu totiž o žádnou výzvu k sebepolepšování, kdy se člověk snaží žít, jak nejlépe dovede, snaží se nedělat v životě moc chyb a vyhýbá se pokušení. Nejde o naši snahu žít morálně bezúhonný život. Ano, ono se to člověku může docela dařit. Budu slušný a čestný. To jde i bez nějakého znovuzrození. To jde nakonec i bez Boha. Na světě je plno takto slušných lidí. Říkáme jim samospravedliví. Tito lidé si vládnou sami. O Boží vládu nestojí. V takto pojatém životě však nemáme před Bohem šanci obstát. Všichni jsme více či méně chybuující hříšníci, jen někteří si to nepřipouštějí nebo tuto skutečnost zlehčují. Ježíš je radikálnější. Učí, že bez zásadního životního obrátu, jaký se dá přirovnat jen k novému narození, člověk není schopen vstoupit do té zvláštní dimenze života, kterou bible nazývá království Boží. Ta proměna spočívá v tom, když si ve vši pokoře uvědomím, že moje spravedlnost a domnělá bezúhonnost za moc nestojí, a že kdybych se snažil sebevíc, tak své hříchy neodčiním ani nezakryju slušným chováním. A že mi tedy nezbyvá, než přijmout velkorysou Boží milost a život jen jako nezasloužený dar. Zcela tak, jako malé dítě vděčně přijímá svůj život, užívá si jej a spontánně se raduje z toho, že je vůbec na světě.

Modlitba: *Pane Ježíši Kriste, buď milostiv mě hříšnému. Děkuji ti za dar nového života. Prosím tě, dej, ať jsem opravdovým křesťanem, tím, kdo žije z moci tvého Ducha a ne z pouhé vlastní síly. Dej mi podíl na tvém království a moc být Božím dítětem. Amen.*

Přímluvná modlitba: *Pane náš, tobě děkujeme za tuto chvíli a modlíme se za všechny naše blízké, kteří tu s námi být nemohou, kteří jsou vzdálení, ale na které myslíme. Prosíme za všechny tvé vyznavače, zvláště pak za ty, kteří pro své vyznání trpí, prosíme za ty, kteří tě nemohou svobodně a bez rizika vyznávat před lidmi. Prosíme za pronásledované křesťany, jejichž víra vyžaduje mnohem více statečnosti, než máme my. Prosíme za ty, kteří propadají pochybnostem a strachem z nejrůznějších obrožení, která v tomto světě jsou. Prosíme, smiluj se nad nemocnými, osamělými, umírajícími. Dotkni se jich svou mocí a láskou. Pane, dej ať nás všechny spojuje tvá láska, která přemáhá všechno zlé. Amen.*